

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sîm: a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiează.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fe-care publicare.

Prenumeratiune nouă la „Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe cuartatul al treilea, respective pe semestru II, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați al căror abonament se sfârșese cu ultima Iunie, a și înnoii din vreme abonamentul pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârzia cu espedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârzie pentru ca editura să se pōta orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ūltime să fie scrise bine ca să se pōta ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire fōrte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ūltim.

Revista politică.

Congresul este activ. Nu se scie înse ce se lucră în trēnsul, pentru că presidentul congresului, principele de Bismarck, după fiecare ședință împătură frumos protocolul și l bagă în busunariu și l păstrează în cabinetul seu de durmit. Se non e vero e ben travato, ar dice italianul. Cu tōte aceste ziare că „Times” sciu să spună că între reprezentanții Angliei, Austro-Ungariei și Rusiei este perfectă învoiala asupra marginilor Bulgariei, Serbiei și Muntenegrului. Conform acesteii învoiei granița despre mēdădi a Bulgariei ar fi linia Balcanilor și Turcii ar fi îndreptățiți a ocupa întări-

turile pasurilor din Balcani. Sofia face parte din Rumelia, și Varna face parte din Bulgaria. Turcilor le rămâne Bŭrgas (lângă Marea neagră). Granițele Muntenegrului și Serbiei se restring spre mēdă nōpțe, dară amēndouē principatele se despăgubesc spre mēdădi.

Tot „Times” anuncie că imputerniciților rusesci li s'au rēspuns din Petersburg că acolo s'a încuviințat cererea din partea engleză în ceea ce privește granițele de mēdă-di a le Rumeliei și ocuparea liniei balcanice de Turci. Beaconsfield a făcut atērnătōre continuarea congresului dela acceptarea acestor condițiuni.

„The Globe” și alte organe de publicitate încă raportēză dela congres felurite sciri, cari se estind și asupra retrocesiunii Basarabiei.

„Stafeta” din Iași, într'un articol intitulat „pretinsele sciri sigure” găsește cu cale a se exprime în privința acestora între altele în modul următoriu:

Acum, că și mai înainte, ne vom permite a nu primi acele sciri, pretinse veridice, decât cu cea mai mare rezervă, și declarăm din nou că nu este preste puțință a admite ca în privirea Basarabiei, Cabinetul englez se fi luat deja angajamente cu acel din Petersburg.

Înțelegem, o repetim, că Anglia să nu facă un casus belli din pretențiunea Rusiei de a reîntra în posesiunea părții din Basarabia, reînțōrse României prin tratatul din 1856; însă nu vom admite încă odată ca acea modificare de opiniune a Angliei să se traducă prin o clausă ce ar rămāne ca un unicum în analele diplomației tuturor timpurilor, dacă în adevēr, ea ar exista.

De asemenea nu primim ca veridică scirea din „Coresp. politică” din care ar rezulta că România nu ar avē șansă a fi ascultată la Congres.

Ar face bine zisele foi să ne scutescă cu asemene comunicațiuni prezentate ca provenind din surse bune; mai înainte de a le trāmite prin lume, ele ar trebui să se gāndescă, la insulta ce ele fac bunului simț politic din România.

Nu putem scii, nici prevedē, de sigur, care va fi sōrtea cestiunei, așa zise, basarabiane; susținem însă că nici foile ce au aerul de a fi bine informate nu o sciu și nici n'u o pōt scii.

Tot astfel pretindem că cestiunea admiterii reprezentanților României la Congres pentru cestiunile pur romāne, este atât de naturală și conformă cu cerințele dreptului și a echității, atât de indispensabilă pentru ca opera ce va rezulta din Congres, să fie o operă dēmnă la serioșitatea împrejurărilor în care ea se va fi produs, în cât nu putem privi combinările ce ne sosesc, în acēstă privire, decât ca atâtea închipuiri grātuite.

Sensațiune mare a făcut un memorandum privitoriu la o transacțiune între Anglia și Rusia publicat în „The Globe” din London. Publicăm și noi pentru importanța lui actul respectiv după „Timpul”, la alt loc.

Publicarea acēstă a atins fōrte neplăcut în cercurile politice din Viena. Ea a fost luată de o adevērată tradare din partea Angliei. Un corespondent din Viena scrie la „Nat. Ztg.” din Berlin între alte: „Destānuirile din „The Globe” a făcut aici cea mai rea impresiune ce numai se pōte cugeta și „diplomatul, care a lansat destānuirea și s'a îngrișit și pentru a dovedi albi a sēvēșit una dintr'acele capete de „operă de gradul al treilea, cari i-a mai succes încă de multe ori. Pentru „corespondentul d-vōstră, care a fost în stare a signalisa cu sēptămāni înainte transacțiunea anglo-rusască, împărțirile Globului sūnt o satisfacțiune de care s'ar fi lipsit bucuros. „Pentru situațiunea de aici sūnt fōrte semnificative cuvintele unui diplomat, care a rēmas departe de congres: „Principiul englezesc de drept a fost numai o imitațiune.” Sūntem cruciș și curmeșiș trādați.”

Publicarea amintită mai sus a făcut sensațiune chiar și în Anglia. În amēndouē casele parlamentului s'au făcut întrebări dacă ceea ce a publicat „The Globe” este autentic. Ministrul presid. ducele de Richmond, la întrebarea făcută de Lord Gran-

ville, nu denegă autenticitatea actului publicat. Dice înse că persōna, care a dat actul la publicitate a avut intrare la actele confidențiale, dară n'a fost autorizată al publica, prin urmare a furat actul. Promite că mai târziu va da parlamentului informațiuni despre darea lucrului, acum înse să nu cēră mai departe nici un rēspuns pentru că trebe să l denegē. Lord Hoŭgton găsește că publicarea este o mare calamitate. Impresiunea ce a făcut este puternică în tōtă Europa. În Franția indignațiunea este penibilă. Documentul arată că Anglia nu s'a dus cu mâni curate la congres — impregiurare, care de sigur nu va rădica vađa Angliei.

Oficiōsele austro-unguresci își dau tōtă silința a calma spiritele pentru purtarea diplomației engleze, așa fac cele englezesci. Cu tōte acēste temerea există că lucrările congresului vor fi alterate prin astfelu de apucături.

Există însă și altă temere mai mare că congresul nu va sfērși lucrarea sa începută, și acēstă este, tempestatea revoluțiunară, din Constantinople. (?)

Proiect de memorandum care precizează punctele, pe cari se bazează învoela stabilită între guvernul rusesc și cel al Mării-Britanie, și care va servi ca un legământ mutual pentru imputerniciții ruși și englezi la congres.

După o introducere care exprimă dorința guvernului rusesc și a celui englezesc de a stabili o înțelegere, care să impiedice deslegarea prin arme a cestiunii Orientului, memorandumul continuă:

1. Englitera respinge împărțirea prin lungul Bulgariei; dar reprezentantul Rusiei își rezervă dreptul d'arēta la congres folōșele ei, promițēnd totuși d'a nu stārui în contra opiniunii definitive a Englitrii.

2. Hotărnicirea Bulgariei spre mēdădi s'ar modifica ast-fel în cât s'o departede de la marea Egee, după

FOIȚA.

Suveniri din viața scolară. *)

(Urmare).

III. Școlă din Blaj.

Audisem de multe ori vorbindu-se de Blajul cel vestit, în care sūnt școlile cele mai mari, unde locuitorii sūnt greci și unde este un Metropolit unit.

Cāt ce mi-a băgat în cap gāndul Blajului, mīntea mea sbura în tōte părțile Ardēlului ca să l afe, să și l închipuescă.

Ba adeseori me visam în Blaj, pe care, după ore care muncă de creeri, mi l închipuisem ca un oraș uriaș, după cum vedusem în panoramă. Era ceva tainic, ceva prorocitoriu, ce mi împropșeta mereu gāndul Blajului.

Să nu socōtă cine-va că boldul acela ce mi scormonea acēstă gāndire

ar fi fost dorul de carte, voința de a câștiga ce perdusem în anul trecut. Nici vorbă! De carte eram sătul până în suflet. Ce a fost nu sciu; destul că eu ardeam de dorul Blajului, și așteptam cu nerăbdare să mi ved visul cu ochii, să ved orașul cel mare, ce îl croisem în mīntea mea. Ce urmări va avē mergerea mea la Blaj, despre acēsta nu mi sfārmam capul.

Când a fost pe la sântă Mărie, mama ca de obicei a dat 7 liturgii, și tata a făcut rugăciune pentru călătoria ce ne aștepta, și pentruca Ddeu să mi deē mīntē și sporiu la învățtură. Când am audīt pe tata rugāndu-se și pōmenindu-mi numele m'a pētruns un fior de evlavie așa de putērnice de era gata să încep a plānge și să me rog și eu.

Și dacă nu erau atāția ōmeni la biserică, aș fi dat curs liber revoluției evlavioșe, ce ferbea în lāuntru meu.

Ași da mult să mai pot avē o hotărire așa de puternică, așa de sfintă, precum a fost hotărirea ce o luasem când am eșit din biserică.

Îmi pusesem în cap să n'am altă gāndire decât să învăț și să capēt mīntē. Așa înriurintă a putut avē asupra mea rugăciunea sēvēșită de tata!

A casă erau tōte gata de pornire: cărăușul dinaintea casei, căruța încărcată cu merinde pe mai multe luni de zile și tōte rudeniile în așteptare, ca să fie de față la pornirea mea. Întors dela sfinta rugă, în potriiva obiceiului meu, eu eram rece, serios; și se părea că tot ce-i în giurul meu, căruța, rudeni, momentul de plecare nu mi atrage luarea aminte.

Eu eram ca în altă lume, eram predomnit de cel mai fericit vis din viața mea, de hotărirea cea nobilă de a me face om învățat și cu mīntē. Ambițiunea mi atinsese sufletul, în mine se făcuse o revoluție, o schimbare: eram altul! Serioșitatea mea neobicinuită a fost băgată în samă de părinții mei. Și mama a fost, care cu ore care duioșie se apropiā de mīntē și începū să me māngāce, cređēnd că eu sum supērat pentru plecarea mea. Drept rēspuns la tōte māngāerile și

desmerdările mamei, m'am întors cătră tata și l'am întreat: „cine a fost Luca și Cleopa, cu cari a călătorit Ddeu la Emaus?”

Eu, îmi închipuisem că și Luca și Cleopa au fost nisce scolari cari mergeau la școlă la Emaus — cum aveam să merg și eu la Blaj. Cu o zimbire dulce, precum arareori îl vedusem, se uită tata la mine în ochi, și apoi îmi spuse. Dar s'a spariat de față cea întristată ce am făcut la audirea cuvintelor lui. De acea m'a întreat cu bunătate: „ce-i cu tine?” „Așa-i că și cu noi va călători Ddeu?” întrebai eu cu ochii scālțați în lacrimi, „și că-mi va ajuta să me fac om cu mīntē și învățat?” Atunci se petrecū în casa-mi părințescă acea scenă mișcătōre, de carea de câte ori îmi aduc aminte me înduioșez: Cuvintele mele așa au mișcat pe tata, încāt m'a îmbrățișat, m'a sărutat pe frunte, pe ochi, în obraz, și apoi mi-a rēspuns: „a bună sama va fi cu tine totdeuna, câtă vreme te vei purta bine!” iar întorcēndu-se spre mama și ținēndu-me îmbrățișat a dis cu lacrimile în ochi:

*) Vēdi Nr. 56.

hotărnicirea despre mătădi a ținuturilor bulgare propusă de conferința de la Constantinopole. Acesta nu privește cestiunea granițelor de cât intrată într-o raportare de depășirea termenului mării Egee, adică spre apus de Lagos.

3. Fruntăriile apusene ale Bulgariei ar fi preschimbate pe temeiul naționalităților, așa în cât să se escludă din această provincie populațiunile ne-bulgare. Granițele apusene ale Bulgariei n'ar trebui să trecă în principiu peste o linie trasă aproape de Novibazar la Kursha-Balkan.

4. Bulgaria, cuprinsă în marginile sus pomenite în punctele 2 și 3, se va împărți în două ținuturi:

Unul spre miadă-nopțe de Balkani, înzestrat cu autonomie politică, sub guvernul unui prinț, și altul spre miadădi de Balkani, ar primi o largă autonomie administrativă (bunăoară ca aceea ce există în coloniile englezesci) cu un guvernator creștin, numit cu invoirea Europei pentru cinci sau șase ani.

5. Impăratul Rusiei dă o însemnătate cu totul deosebită retragerii armatei turcesci din Bulgaria de la mătădi. M. S. n'ar vedea nici siguranță, nici garanție pentru viitorul populațiunii bulgare, dacă oștile otomane ar rămâne tot acolo.

Lordul Salisbury primesce retragerea oștilor turcesci din Bulgaria de mătădi, dar Rusia nu se va împotrivi dreptului, ca congresul să hotărască după împregiurări asupra chipului și casurilor când ar fi îngăduit oștilor turcesci să intre în ținutul dela mătădi, pentru a sta împotriva vre-unei răscolite, ori unei invazii, de ar fi în stare de executare, ori în stare de amenințare.

Totuși Englitera își rezervă să stărnească la congres ca sultanul să aibă dreptul să potă ține oști pe granițele Bulgariei de mătădi.

Representantul Rusiei își rezervă la congres o deplină libertate în dezbaterile acestei din urmă propuneri a lordului Salisbury.

6. Guvernul britanic cere ca comandării superiori ai miliției din Bulgaria de mătădi să fie numiți de Pörtă cu invoirea Europei.

7. Făgăduelile pentru Armenia stipulate în tratatul preliminar de la San-Stefano nu trebuiesc să fie făcute numai Rusiei, ci și Engliterii.

8. Guvernul M. S. Britanice, având ca și guvernul împărătesc, mare interes pentru viitoră organizare a ținuturilor grecesci din peninsula Balcanilor, art. 15 al tratatului preliminar dela San-Stefano se va preschimba așa încât celelalte puteri, și mai cu deosebire Englitera să aibă, ca și Rusia, un vot consultativ în viitoră organi-

sare a Epirului, a Tesaliei și a celorlalte ținuturi creștine rămase sub domnia Pörtii.

9. Întru cât privește despăgubirea de război, M. S. împăratul n'are avut nici odată de gând să o schimbe în alipiri de pământuri, și nu refuză să dea asigurări în această privință.

E bine înțeles că despăgubirea de război nu va ridica guvernului englezesc drepturile sale de creditor, și în această privință, el se va găsi în tot aceeași stare ca înaintea războiului.

Fără a contesta hotărârea definitivă ce va lua Rusia asupra sumei a celei despăgubiri, Englitera își păstrează dreptul să ridice la congres împotriviri serioase în această privință.

10. Cât pentru valea Alashkert și pentru orașul Baiazid, această vale fiind calea de transit către Persia și având o valoare nemărginită pentru Turci, M. S. împăratul se învoiesce a li-o da înapoi; însă a cerut și a dobândit în schimb a se da Persiei micul teritoriu al Koturului, pe care comisiunile celor două curți mijlocitoare au găsit cu dreptul să'l dea înapoi Șahului.

11. Guvernul M. S. britanice ar avea să și rostască adâncă părere de reu în cazul când Rusia ar stăruie definitiv asupra retrocedării Basarabiei. Fiindcă este în destul de statornicit, că celelalte puteri garante nu sunt gata a susține cu armele hotărnicirea României stipulată în tratatul de la 56, Englitera nu se află destul de interesată de dreptul în această cestiune, ca să fie autorizată să ia asuprași, singură, răspunderea unei împotriviri la schimbarea propusă, și astfel ea se lăgă a nu contesta hotărârea în această privință.

Învoindu-se să nu contesteze dorința împăratului Rusiei a ocupa portul de la Butum și a păstra cuceririle sale în Armenia, guvernul M. Sale scie că e probabil cumcă din această întindere a graniței rusești ar pute să rezulte în viitoriu primejdii însemnate și amenințătoare pentru populațiile din Turcia asiatică. Însă guvernul M. Sale e de părere că datorită d'acotă împărăția otomană de această primejdie, care va căde d'acum înainte într'un chip deosebit în sarcina Engliterii, va pute să se îndeplinească fără ca Europa să îndure calamitățile unui război nou. În același timp guvernul reginei ie act de asigurarea, dată de M. S. împărătescă, cum că pe viitoriu granița Rusiei nu se va mai întinde pe partea Turciei asiatice. Guvernul M. Sale, fiind prin urmare de părere că modificările tratatului de la San-Stefano, arătate în acest memorandum, sunt de ajuns pentru a micșora împotivirile ce găsesc de făcut tratatului în forma lui de față, se lăgă

a nu contesta articolele din tratatul preliminar de la San-Stefano, cari nu sunt schimbate în cele șase puncturi de mai sus, dacă, după ce articolele vor fi bine discutate la congres, Rusia va stăruia a le mântine.

S'ar pute ca, în cursul discuțiilor la congres, cele două guverne să găsească de preferit să introducă prin învoială comună schimbări nouă cari ar fi cu neputință să se prevadă; însă dacă învoiala asupra acestor nouă schimbări nu se va stabili între împotivirile ruși și englezi, atunci memorandumul de față va fi menit să slugască la congres ca legământ mutual pentru împotivirile Rusiei și ai Marii-Britanii.

În puterea acestora, acest document a fost iscălit de către ambasadorul Rusiei la Londra și de către întâiul secretar de stat al M. Sale Britanice.

Făcut la Londra în 30 Maiu 1878.

(Iscăliți) Șuvaloff, Salisbury.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Sibiu, 24 Iunie n. 1878. Petrecerea de 1/2 și a deputatului Moricz Pál în Sibiu — precum se vede a făcut mare „sfară în țară” și precum ved din Nrul 66 al Telegrafului pe calea lui „Közvélemény” din Buda-pesta a-ți aflat și d-văstră ce s'a petrecut în Sibiu șase pași de la localul redacțiunii.

Fiindcă doriți ca „respectivii” să rectifice „ceea ce nu va fi adevărat din cele spuse de „Közvélemény” și pe acesta puneți mare pond chiar acum naintea alegerilor, — deși eu nu me țin de „respectivii” pentru că nu sum nici „Ilie Măcelariu” nici „liberal opozițional” dar fiindcă din întâmplare — așa cred — eu sum mai bine informat despre cele ce s'au petrecut pe aici cu Moricz — vin a vă da următoarele informațiuni.

Fiind recercat pe cale telegrafică prin colegul meu Moricz care încă nu fusese în Sibiu — ca se me îngrijesc pentru densus de quartir într'un oțel — în ziua sosirii l'am întâmpinat la gară, și de la sosirea lui (10 ore a. m.) până la părăsirea Sibiului (6 ore d. m.) afară de puținul timp cât l'a petrecut în vizită la comitele suprem, consulul cetății (fosti condeputați dietali) și plebanul r. cath. cu care făcuse cunoștința în călătoria sa, am fost tot cu densus.

A venit de la Előpatak cu scop — precum mi-a dis — de a vedea și Sibiul ca unica parte a fundului regiu ce nu-o cunoscă încă, și de a-și cerceta cunoștința de aici.

și alătura cu căruța a sosit la hula Blajului și Ddeul inferbentății mele fantasii.

Ca și cum mi-ar fi turnat cineva un ciubăr de apă rece pe cap, așa am sărit din toate ogașile fantasiei mele, când am dat cu ochii de Blaj. Nu vream să cred ochilor. Când însă m'am îndreptat că Blajul cel adevărat este Blajul ce me aștepta, așa me cuprinsese un disgest, o jale dăbălată, încât îmi venia să sar din căruța și să o iau către casă. Înaintea Blajului celui dintre Tărnave, Blajul închipuirei mele s'a făcut nevădit, și cu densus și Ddeul meu însoțitoriu; acesta n'a intrat în Blaj alătura cu căruța în carea ședeam întristat și disgestat, el aștepta ca și mine să între în un oraș ca Verona sau Veneția din panoramă. În Blajul cel plin de pulbere și în lipsă de pulbere plin de tină, a fost scris să petrec singur 8 ani.

(Va urma).

Rugat să-l conducă la persoanele pe cari voia să le cerceteze: mai întâi l'am condus la Esc. Sa metropolitanul, de acolo la E. Măcelariu, care înse fiind tocma atunci ocupat în ședința comitetului permanent comitatens n'a fost acasă, de aceea am trecut la grădina arhiepiscopului unde am petrecut vr'o 1/2 oră, de aci l'am condus la comitele suprem, terminându-și visita aci s'a dus la consulul cetății iar de acolo a venit la mine, de la mine s'a dus la plebanul rom. cath. și de acolo iarăși s'a rentors la mine ca timpul ce mai resteză până la prânz se-l petrecem la olaltă afară de cetate, dorind a cunoșce referințele economice și situațiunea Sibiului. Ne-am pus în trăsură și l'am dus la economia lui Brote, de aceea cu scop de a-i arăta și o comună românească din fundul regiu, se vedea el diferența, ce ca efluxul referințelor feudali, există între românii din fundul regiu și cei din comitatele unguresci — au pornit spre Rășinari, deasupra comunei înse siliți de ploie ne-am reîntors la Metropolitan unde ambii eram invitați la prânz.

Aci s'au întâlnit cu Babeșu, care era oșpele Metropolitanului și cu Măcelariu, care încă era chemat la prânz.

La masă firesce s'a vorbit și de politica, asta este neîncungurabil așta și chiar între femei. Mai mult s'a vorbit de împăcaciunea Ungariei cu Austria, apoi despre Besarabia, apoi despre interesul comun ce l'au elementul român și magiar a se ajutara reciprocamente aici între slavi și germâni, însă în specie nici despre un cerc electoral, și iarăși în specie Ilie Măcelariu a vorbit mai puțin și între patru ochi nici chiar un moment n'a fost cu Moricz, deci a fost imposibil să se „tocmescă” cu el despre cercul Mercurei (din lună).

După prânz care a durat până la 5 ore l'am petrecut acasă, de unde după ce ș'a cules catrafusele, am mers la gară și acolo mai ascultând câteva piese de ale lui Moti, s'a terminat acel mare eveniment, amicul meu Moricz s'a dus pe unde a venit.

Cine ar fi cugetat că acesta a lergătură, — că altmintrea nu o pot numi — să facă atâta șgomot!

Înțeleptul și marele bărbat de stat redactorul dela „Közvélemény” dacă n'ar fi atât de ignorant precum este, de lucrurile mai mici ce se petrec și fac chiar și cu concursul lui ca deputat dietal ar trebui să scie ca cercul electoral al Mercurei este desființat prin legea votată și de Domnia sa, deci este absurd a dice că Moricz a fost aici pentru ca să se „tocmescă” cu cineva pentru acel cerc.

P. Cosma.

„mi dau tot, preutésă, că din acesta am să fac om.” Apoi iară m'a strins la pept și m'a sărutat, spunându-mi de nou că Ddeu îmi va ajuta ca să me fac om învățat și cu minte. Iar mama și cu ceialaltii din casă au început a plânge împreună cu mine. — La plecarea mea, mama nu se sătura a me săruta, a me desmerda și a me îndreptă și ea că Ddeu îmi va ajuta să me fac om învățat și cu minte, numai să fiu în totdeuna cu gândul la Ddeu, să me rog séra și diminéța.

Toți câți erau de față la plecarea mea, erau cu lacrimile în ochi, și toți ne poftiră călătorie bună și să fie într'un cés bun. Tata a mers cu mine până în Blaj. Până voi pune mâinile pe pept pentru vecinicie, nu voi uita cât eram de transportat în această lungă călătorie. Credința că Ddeu călătorește cu mine, precum a călătorit cu Luca tata și me îndreptă cum se rugase — așa me cuprinsese de puternic, încât ziua mare vedeam pe Ddeu personificat, mergând alătura cu căruța în care eram eu cu tata. Eu în anu-

mite momente nu vedeam nici ținuturile pe lângă cari treceam, nici pe tata care șede alătura cu mine, nu aușiam nici vorbele tătâne-meu, care cerca a me distra: ochii mei erau prioniți spre Ddeul care cu raze de lumină împregiurul capului, mergea alătura cu căruța, fără ca să se atingă de pământ. Ddome! cât era de maestatic acest Ddeu, care me însoția, și cu ce blândețe se uita la mine! Și iarăși: cu ce evlavie sficioasă me uitam la el, mort pentru întreaga lume, chiar și pentru tatăl meu, și viu numai și numai pentru acest Ddeu călătoriu! Peste totă ziua atât de călătorie n'am luat nimic în gură, nici chiar apă, iar séra m'am culcat necinat. Noptea întregă m'am visat în soțietate cu Ddeu, iar tata spunea mai târziu că în noptea aceea am avut un somn tare neliniscit, făcând mișcări din mâni și din picioare, și vorbind cuvinte neînțelese. Iar în diminéța următoare eram așa de palid încât tata s'a pus pe gânduri.

În urmă după trei zile de călătorie am ajuns în Blaj. Deodată cu noi

Bistrița, Maiu v. 1878. În timpuri de grea cercare pentru poporul nostru, abia va mai fi trebuință ca se vorbim de cercări făcute și asupra pruncilor. Cercarea făcută asupra acestora este așa numitul esamen. După obiceiul vechiu acela se ține de două ori în an, după cum adecă anul este împărțit în două semestre scolastice. Firesce că chemarea acelor este ca să se constate progresul, ce tinerimea noastră, sub conducerea învățătorilor sei, face în învețământ. Ca să se potă constata progresul poporului ar fi de multe ori lipsă să se țină esamene cât de rigoroșe cu învățătorii. Pote că atunci nu am avé nefericirea a auși de la popor bănuiele asupra cărturarilor sei. Ce folos, își dice acesta, avem noi de scôlă? O ținem acum de 30 ani, nici scim noi, nici sciu copii nostri bator să și iscălescă numele, ori să cunoască un număr, ce scrie colectorul, drept ori ba, în cărticica de dare. Plătim simbrie în bani și bucate, plătim glôbe pentru băieți; umblă șase

ani la scôla, și când os sciu rugăciunile numai a le recita precum le-au știut când au intrat în dênșă. Atari bănueli, dacă dăm o rôtă prin popor și scoli aușim fôrte dese, și în multe casuri justificate. Ba am puté dice că de multe ori exprimate cu naivitatea proprie poporului nefățarnic și consciu de necasul și neajunsurile sale, — aceste ar fi pôte mai calificate a constata adevărata stare culturală de cât multe rapôrte a inspectorilor districtuali de scôla.

De unde acéstă stagnare? Cine pôrtă vina? factorii vinei sânt mulți: autoritățile politice, cari nu dau succurs, mai mult autoritățile controlătoare și special chiar învățătorii*) căci iacă lucrul prea ușor. Căci încă tot mai țin la acea ruginită regulă pedagogică: instruirea să fie interesantă, înțelegând aci că să fie împodobită; pre când pedagogia modernă, prescrie: „învață ca să stârnesci interes și să lucrî pentru viață.“ — La acestea se mai adauge și acea împregiurere că învățătorimea nôstră tot mai stă în sclavagiul teoriilor despre idei înăscute și facultăți sufletesci, ființe mitologice, de la cari ascéptă dezvoltarea nôstră intelectuală. (N'am pré băgat de samă așa ceva pe la învățătorii nostri afară dôră la o mică parte care și-a însușit teoriile filosofului Krug. Red.) Am asistat la multe esamene, și nu mi-a venit un învățătoriu înainte care ar începe instrucțiunea sa după adevărata metod al asociațiunii și pe basa psihologiei — a apercepțiunii.

În 28 Maiu st. v. avui onóre a asista la esamenul ținut în comuna Chintelnic, curat românescă, a cărei popor de și nu putem dice că se află încă în un stadiu fôrte primitiv, dar este fôrte scăpătat. Susține scôla încă de la anii primi după epoca marțiale și cu tôte acestea din scôla din sat nu pôte arêta măcar un individ, care ar puté cetî și scrie; cei ce sânt, au acestea de la scoli din afară, ori din alte incidente.

Contingentul pruncilor obligați, după liste s'a arêtat: de la 6—12 ani: 24 feciori ci 18 copile. În scôla de repetiție: 14 feciori, 16 fete. — Esamenul s'a ținut sub președ. Inspectorului districtuale gr. or. I. Buzdug, fiind de față parochul locale în calitate de Director, d-ni I. Ciocan profesor diplomat, Greg. Pletos cleric și filosof și alți pricepători pre terenul învățământului. Învățătoriu provisoriu este clerical David Rus.

Cu rezultatul esaminării din singuratecele obiecte, deși nu ni-am putut dechiara deplin mulțămîți, căci nu am aflat de atare, trebuie se constatăm, că defectele nu vin de afară ci din internul scôlei; înțeleg nedestoinici a fizică a d-nului învățătoriu. Dênsul are pregătirea, are voința, pôte și putința înse din cauza defectelor organice în azu și graiu, devine fôrte împedecătoriu. Ca un exemplu de imitat totuși trebuie se constatăm și pentru alți învățători: modul propunerii l. române. Aci învățătoriu excepționalmente a arêtat metod practică: zidind gramatica, recte etimologia pre sintacsă. Atari casuri sânt rari; dar singurele adevărate. Nu așa însă la cetire, căci mi se pare că aci prunci au fost pragătiți la o bucată. La acesta me îndreptătesc împregiurarea: Un ôspe voind a face o probă a provocat la cetire din altă bucată. Învățătoriu a respuns că nu a ajuns așa departe, ci numai până la jumătate cartea.

Dintre mijlôcele de învățământ, instrumente, mape etc., afară de o modestă mașină de comput, celelalte lipsesc; cărți de tôte 14 și încă de acele, preste cari nu-mi permit a me exprima. Scôla neglesă, fără grădină de pomărit, fără bance, decât nesce

lăvițe simple. — Relele aceste, cari strigă imperativa repărare, ca scôla se nu fie periclitată. Căci până acum nu sa ivit periclu, cauza este căci nu a fost încă vizitată de inspectorele regesc. Dar și fără de aceea, zace în interesul poporului al aduce la consciință ca să nu voiască binele seu numai de frică. — Ce ar mai fi de recomendat este, că învățătorii nostri speciali clerici cari în sensul statutului au se facă pracsă, se nu exploateze scôla ca mijloc personal pentru scopurile sale de capelanie, parochiă etc. —

Cu acest privilegiu mai amintesc o împregiurare. Se aude și vorbesce că domnii posesori voiesc a limita dreptul de cărciumărit de trei luni din cari se susține scôla. Prin perderea acestui drept, sacă unicul isvor a scôlei și cu dênsul principiul de viață. Dacă din nenorocire acel rêu ar veni asupra ei, cauza ar fi dacă în arhivele parochiale, nu s'ar afla act despre donațiunea acelu drept în favorul scôlei, — tot fruct al ușurinței, cu carea sânt privite atari cauze. Se trage atențiunea oficiului parochiale asupra acestei împregiurări, cu atât mai virtos căci poporul se exprimă că declină de la sine responsabilitatea, aruncându-o asupra deregătoriei sale bisericesci locali tractuali.

Un ôspe.

Varietăți.

* Preasânția Sa P. Episcop al Aradului Ioan Mețian a sosit cu trenul de înainte de mēdă și aici cu scopul de a lua parte la ședințele consistoriului metropolitan.

* (Postal) Conform ordinațiunii ministeriului reg. ung. de comerț din 17 Aprilie a. c. Nr. 8493 cariorele de postă intră Birghiș și Agnita, Gilău și Cluj, Bachnia și Mîrașteu, Mijloceni (Középfalva) și Betlean, Christurul-săsesc și Hașfalău, Cianu de Câmpie și Ghiriș nu va mai comunica ca până acum în tôte zilele ci numai de patru ori pe săptămână; acéstă dispoziție intră în vigôre cu 1 Iulie c. n. Cariola de postă între Abrud și Câmpeni, Deda și Reghinul-săsesc, Toplița și Ditró, care comunicase până acum de patru ori pe săptămână va comunica începând cu 1 Iulie c. n. numai de trei ori pe săptămână, pe când comunicația carirolei postale între Ciachi-Gorbo, și Olpret, Olpret și Dej care era numai de trei ori pe săptămână se schimbă în una de patru ori pe săptămână. Cursul acestor poste va fi următoriu:

Birghiș. Plecare la Agnita 4 ore d. a., sosirea la Agnita 6 ore d. a. plecare din Agnita 6 ore. 30 m. d. a. sosirea la Birchiș 8 ore 30 m. și adecă: Dumineca, Marți, Joia, Sâmbăta.

Gilău. Plecare la Cluj. 6 ore 30 m. dimineța, sosirea în Cluj 8 ore i. a. plecare din Cluj 9 ore 30 m. i. a. sosirea la Gilău 11 ore i. a. în mai sus numitele zile.

Bachnea. Plecare la Mirastêu 5 ore d. a., sosirea la Mirastêu 7 ore 40 m. d. a. Lunea, Mercurea, Vinerea și Sâmbăta. Plecare din Mirastêu 7 ore în. a. Sosirea la Bachnea 9 ore 40 m. în. a.: Marța, Joia, Sâmbăta și Dumineca.

Mijloceni (Középfalva). Plecare la Betlean 7 ore 30 m. în. a., sosirea la Betlean 9 ore în. a.; plecare din Betlean 10 ore 30 m. în. a. sosirea la Mijloceni 12 ore amēdi: Luni, Mercurea, Vinerea, Sâmbăta.

Cristurul-săsesc. Plecare la Hașfalău 5 ore în. a., sosirea la Hașfalău 8 ore în. a.; plecare din Hașfalău 11 ore în. a., sosirea la Christurul-săsesc 2 ore d. a.: Dumineca, Marța, Joia, Sâmbăta.

Cianu de Câmpie. Plecare la Ghiriș 3 ore d. a., sosirea la Ghi-

riș 5 ore 30 m. d. a. Lunea, Mercurea, Vinerea, Sâmbăta. Plecare la Ghiriș 5 ore dim. sosirea la Cianu de Câmpie 7 ore 30 m. în. a.: Marța, Joia, Sâmbăta, Dumineca.

Abrud. Plecare la Câmpeni 4 ore d. a., sosirea la Câmpeni 7 ore d. a.: Marța, Joia, Sâmbăta. Plecare din Câmpeni 4 ore dim., sosirea în Abrud 7 ore dim.: Mercurea, Vinerea, și Dumineca.

Deda. Plecare la Reghinul-săsesc 7 ore dim., sosirea la Reghinul-săsesc 10 ore 5 m. în. a.; plecare din Reghinul-săsesc 2 ore d. a. sosirea la Deda 5 ore 5 m. d. a.: Dumineca, Marța și Vinerea.

Toplița. Plecare la Ditró 6 ore dim. sosirea la Ditró 9 ore în. a. plecare din Ditró 10 ore în. a., sosirea în Toplița 1 oră d. a.: Lunea, Mercurea, Vinerea.

Ciachi-Gorbo. Plecare la Olpret 6 ore dim., de la Olpret la Dej 9 ore 10 m. în. a. sosirea la Dej 11 ore 40 m. în. a., plecare de la Dej 1 oră d. a. de la Olpret Ciachi-Gorbo 3 ore 40 m. d. a. sosirea la Ciachi-Gorbo 6 ore 4 m. d. a.: Lunea Mercurea, Vinerea și Sâmbăta.

* (Statistică întresantă). Orașul Zilău a scris premii pentru omorirea fluturilor și anume pe fie-care litră de fluturi morți 5 cruceri. Până acum diregătoriu orășănescă — precum vestesce „Szilagy“ — a plătit fl. 31. 65 cr. Într'o litră s'a numerat 1710 fluturi morți, deci suma totală este 1,082,430 fluturi. Pe o părechie de fluturi se pot socoti 200 de ouș și astfel pomii din Zilău s'a eliberat pentru primăvara viitoare de 108,243,000 omide!

* (Regele Hanovrei George V.) care a murit acum câte va zile, cum ne-a anunțat telegraful, locuia la Paris de cinci ani.

Fiu unic al regelui Ernest-August, și prin urmare văr al reginei Victoria, George V se născuse la 1819; era general în armata englesă, principe regal al Marelui Britaniei și al Irlandiei, duce de Cumberland și de Brunswick-Luneburg.

Atins de orbire dela cincispredece ani nu putu domni decât în urma unei ordonanțe dată în 1841, care stabilea că tôte actele ce se vor presinta la subsemnarea sa vor fi cetite în presința a doispredece martori și, contra semnate de secretariului acestui comitet.

George V veni la tronu la 18 Noiembrie 1851. Primii sei ani de domnie fură turburați printr'o luptă stăruitoare cu ambele Camere. Diferitele cabinete reacționare ce se succedară la putere de la 1851 până la 1860 erau în o pozițiune completă cu spiritul public.

Însă regele Hanovrei era personale fôrte iubit de poporul seu, care l susținî în rezistența sa în contra proiectelor Prusiei. Când începî rebelul, regele orb voi să se pue în fruntea armatei. Dar armata fu stărâmată de număr și prinsă mai tótă de generalul de Manteuffel.

Regele, împreună cu principele regal, obținu permisiunea de a se retrage unde va voi cu condițiunea de a nu mai lua parte în rebel în timp de un an. Rebelul terminat, Prusia și anesă regatul Hanovrei cu tôte protestările și adresele supușilor hanovresi.

În urma diferitelor mișcări ce se produsură în favorea regelui George, în Franța și în Austria, averea sa patrimonială fu sequestrată printr'o ordonanță a regelui Prusiei.

* (Un tun nou). Un nou tun inventat de sir William Armstrong, a fost supus la o serie de esperințe la Woolwich, și rezultatul lor dacă va fi confirmat prin noue probe, promite a mări în mod simțitoriu serviciile ce artileria este destinată a da. Sir Wiliam Armstrong, renumitul fabricant de tunuri engleze, observând dificultatea de a mișca tunurile ordinare de campanie pe locurile muntose, s'a pus la lucru spre a remedie acest inconvenient, și a imaginat un tun, care, măcar că are o forță mai mare de munte, se transportă mai ușor în regiunile pline de obstacole. Scopul a fost atins prin mijlocul unui tun articulat, adecă compus din trei părți ce se pot șurubui și desșurubui după voință. Fie care bucată se pôte lesne transporta pe spatelul unui catâr; șurubuite împreună, cele trei părți formează un tun cu bătăie mare aproape asemenea cu a tunurilor de campanie, și se asigură că încheieturile sânt atât de bine închise, în cât gasurile nu pot de loc eși prin ele. Primele esperințe par a fi demonstrat acest

fapt; nu mai rămâne decât al face să fie confirmat prin noue încercări. Dacă proba astfel complectată va realisa speranțele concepute, armata engleză va avé în fine o piesă de munte a cărei trebuință se simțea fôrte

* (Diecesa Aradului). În protocolul despre ședințele sinodului eparchial din diecesa Aradului, ținute în anul 1878 cetim la pag. 21 Nr. 76 următoarele: La reportul senatului scolar al Consistoriului din Arad în privința datelor statistice se constată: . . . . . Numarul celor deoblegați la scôla este de la 6—12 ani 16,848 bărbați, 15,758 femei, suma 32,606 De la 12—15 ani 7867 bărbați, 7648 femei, suma: 15,515. Cercetěză scôla regulat de la 6—12 ani 7064 bărbați, 2604 femei suma: 9668; de la 12—15 ani 1519 bărbați 1188 femei, suma: 2707. . . . .

Sciri ultime.

După d. „S. T.-B.“)

Berlin, 24 Iunie n. Din ședința de astăzi a congresului, care a ținut 3 ore, încă se semnaléză impresiuni mulțămitoare. Partea esențială a cesțiunilor ventilate în convorbiri confidentiale este statorită în principiu. Ședința cea mai de aproape va avé loc mâne.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Schițe din florărit.

(Urmare).

Sēmēnatul în grădină. În lipsa unei rēsadnițe nu rămâne firesce decât să producem rēsadul de flori afară în grădină, alegēnd spre acest scop o fășie lungă de pământ ușor, fraged și mănos, situat la un loc cald și scutit de vânturi. Pământul se scormonesce cât mai bine, se curăță de rădăcini, petri și burueni și apoi se amestecă cu mult compost preparat din frunziș. Sēmēnatul se face în șiruri paralele trase în latul stratului sau în gropițe rotunde, făcute la aceeași distanță una de alta. Înainte de a sēmēna, pământul se stropesce cu apă stătută, afară dacă și așa ar fi jilav de ajuns. Sēmēnțele fôrte mērunte, pērose sau înaripate se sēmēnă în amestec cu nășip sau țerînă.

O neapēră cerință este să întindem deasupra stratului sēmēnat o rogojină sau alt coperemēt, care să scutescă sēmēnătura de porôie și eventual de ger și uscăciune. În cursul vegetațiunii rēsadul se plivesce, când și când se udă și mai în urmă se răresce sau se transplântă aiurea la o mai mare depărtare.

Esistă mai multe soiuri de flori cari se sēmēnă deadreptul unde au să rămână pentru totdeauna. Aci aparțin florile mai de rēnd, cari în tinerețe se împacă cu o îngrigire cât de cât; apoi florile, cari nu rabdă a fi rēsădite dintr'un loc într'altul, d. e. reseda, agrostis, godetia, clarkia, aira etc. Flôrea sôrelui, lupinele cucuruzul cu foi târcate și celelalte flori, cari au să crească departe una de alta, se pun cu cuibul asemenea fasolei, bobului. Plântele de prisos se smulg cu grige, nu cum-va să despoiem de pământ rădăciunile florilor rēmase.

După cum în deobște se scie, tōmna este, când cele mai multe flori anuale împrăstie sēmēnța lor, care incolțesce și rēsare pe la sfērșitul și adese pe la începutul iernei. Tot astfel se întēmplă imitând natura, adecă sēmēnând înadins prin Octombrie sau Noiembrie. De cu tōmna vedem sēmēnându-se mai cu samă: viola tricolor, silene pendula, delphinium, crepis alba și rubra, nemophila, gilia și alte asemenea flori anuale.

Din sēmēnțele incolțite așa de timpuriu se ivesce plânta, care se desvôltă până a nu fi năpădit purecii și

celelalte insecte atât de stricătioase răsadurilor sămănate în primăvară. De când cu începerea nopților friguroase și până la căldura din nou, sămănăturile resp. tinerele plante nu se rămân acoperite cu frunziș sau impletituri de paie drept scut în contra brumei și gerului de peste iernă. So-sind primăvara, scutul se înlătură, continuând cultura resadului conform îndegărilor premergătoare.

II. Florile bisanuale.

Bisanualele numim plantele, cari numai în al doilea an înfloresc și produc sămănță. Florile bisanuale se prăsesc de regulă în cursul verei.

Sămănatul se îndeplinește prin Maiu sau Iunie, în grădină la adăpost sau în ole mici, tipsii etc. În spre toamnă, resadul se scote din ole și se plânteză la locul lor sau se ernază în răsadniță cu ole cu tot. Răsadnița se îmblojesce cu mult gunoiu cald sau se îngropă până oblu cu suprafața terenului dimpregiur, în care cas îmblojala devine de prisos. Gunoiul de pe fundul răsadniței se prevede cu o pătură de petriș în grosime de 7—8 ctm. spre a împedeca suirea vermilor și altor insecte la olele cu flori. Preste nopte și în vremea gerului ferestrele răsadniței trebuie adăpostite cu impletituri grose de paie purtând grige, ca răsadul să nu ducă lipsă de umezela sau se mucedesca, neavend aer la dispoziție. Ventilarea să nu se facă decât firesce pe timp călduros.

Bisanualele se sadesc pe dată ce s'au întărit binișor, fiindcă sadițe într'un târziu, ele se prind tare cu greu, mai ales dacă au rădăcini fusose, cari nu sufer a fi retezate la vârș nici îngropate decât în poziția verticală de mai nainte.

Sămăntele vortose ca mai puțin espuse gerului și altor neajunsuri se pot sămăna acolo unde au să înflorească. Florile bisanuale prāsitate astfel, dacă se cultivă cum trebuie, înainteză cu repejune și produc flori mai frumoase decum ar fi produs în urma sādirei.

III. Florile perenante.

Sub acēsta numire sūnt cunoscute plantele, cari înfloresc și rodese mai mulți ani după olaltă și din a căror rădăcini adese vedem ivindu-se noue vlstări sau pui.

Perenantele se sēmēnă mai ales vara prin Iunie sau Iulie în straturi, ole, tipsii sau lădițe, de unde se sadesc la locul lor statornic. Sādirea pōte avē loc tōmna de timpuriu sau primăvara. În Aprilie și Maiu se sēmēnă sămăntele forte cu încetul și cari înfloresc deja în vara dintăiu, cum este d. e. lychnis, delphinium hybridum și formosum, pyrethrum etc. Unele soiuri trebuie sēmēnate în răsadniță primăvara cât se pōte mai de timpuriu, dacă este să înflorească în acelaș an, altele abia rēsar în anul următoriu și nu înfloresc decât prin al treilea și chiar al patrulea an. Sūnt iarăși perenante, d. e. viola, eranthis hieimalis, a căror sămăntă petrece în sinul pământului 1—2 ani, afară dacă s'a fost sēmēnat în ajunul iernei.

Sămăntaturile trebuie ținute în permanentă curățenie, smulgend buruienile îndată ce se ivesc și punend deasupra un așternut subțire de mușchiu sau paie, acēsta ca pământul să și păstreze revenela, necesară fără să fim nevoiți a uda de numeroase ori. Soiurile mai gingașe se provăd preste iarnă cu un vestmēt călduros de frunziș. Între perenantele cu rădăcini cārnoșe, cepōse sau tuberculōse se află nu puține, cari n'au destulă tārșie pentru a se împrotivi neajunsurilor gnei; asemenea flori se desgrōpă tōmna rārșie.

Tinerile perenante se supun întocmai la îngrijirile ce am înșirat vorbind

de florile anuale. Tractarea mai de parte consistă în scormonirea pământului, stīrpirea buruenilor, udatul cu apă și ciontarea pe rând a mlădițelor desflorite.

Căți-va ani și unele soiuri de perenante se rāmuresc prea tare; urmarea este, că numărul și frumșea florilor merge scādend. Acum este timpul să aplicăm operația întineririi, scotend și desbinand rădăcinile fiecărui trupini în câte două trei părți. Întinerirea se esecută de regulă primăvara deodată cu intrarea sucului în circulație, arareori tōmna după căderea frunzelor.

Unele soiuri tuberculōse, cum este canna, dohlia s. a. se ernază așa că scōtem tuberculile până a nu fi sosit gerul și le păstrăm la un loc uscat și răcoros până primăvara, când apoi le replântăm.

După un metod mult mai practic, perenantele se prāsesc din sade sau butași.

Sadele se prepară din rāmurele și mlădițe tinere. Mlădițele destinate spre acest scop se taie costiș în dosul unui mugur sănētos. Din rāmurelele mai lungi se pot prepara câte 2—3 sade. Sadele să aibă fie care cel puțin 2 muguri. Sadele se taie și plânteză în primăvară, afară de verbene, petunii, lobelia, erinus și alte asemenea flori anuale cari, ernate în florărie sau în odaie, reincep a înverși și cari se pot sadi pe la sfirșitul lui Iulie, alegend spre acest scop mlădițele fragede.

Împlantarea sadelor în pământ prin apēsare este oprită. Ele trebuie deci aședate în șentulețe sau gropi, cari apoi se astupă cu compost și țărănă, încât numai 1—2 muguri să rămână afară. Potrivit cu vârșimea și soiul mlădițelor plântarea se face în grădină la un loc umbros sau în răsadniță sub ferestre, în tipsii cufundōse

sau în ole sub clopote de sticla. Sadele să nu fie inzestrate cu muguri de flori; dacă da, atunci să nu uităm a înlătura asemenea muguri. Fiecare ole cuprinde una sau mai multe sade. Compostul din ole sau tipsii să fie ușor, mănōș și permeabil; în loc de compost adese vedem întrebunțându-se exclusiv nāsip cernut cât mai mērunt sau simplu cārboni pisați.

După sādire urmēză nemijlocit udatul cu apă o lucrare ce se va repeți de câte ori pământul resp. nāsipul amenință a se usca.

Sadele înrādăcinate de ajuns se rēsadesc în ole mai mari resp. în grădină. După rēsādire plantele se udă regulat și se sustrag dela influența directă a aerului și rașelor sōrelui, fie că le acoperim cu ole sau clopote, fie și cu foi mari de brustur, tufe de brađ paie etc. Rēsādirea să se sāvīrșescă pe timp nouros sau sēra pe rēcōre, ēr nu preste și în arșita sōrelui.

Sadele, cari pătimesc de ger, se ernază în lădițe sau ole aședate cât mai aprōpe de sticla ferestrelor.

În deosebire de sade, butașii sūnt mlădițe ce se cultivă împreună cu rădăcina-mamă. Butășirea este o simplă operație, prin care mlădițele unei trupini mai bētrāne se îngropă în pământ până aprōpe de vârș, care se îndrēptă în sus.

Înainte de îngropare, unele soiuri de mlădițe se rēsucesc puțin pe la mijloc, altele se cresteză în coja situată fōia de desupt sau jur împrejur, altele iarăși se despica sub un nod într'o lungime de 4—5 ctm., rezultand la partea din jos a mlădiței un fel de limbă îndreptată cu vârșul spre trupină. Acest din urmă metod se aplică mai cu samă la oleandri, garōfe, veronica etc., a căror mlădițe se înrādăcineză cu anevoie, îngropate fiind așa cum sūnt. Butășii se proptesc cu câte un mic cārlig de lemn, care

să le mențină în poziția cum s'au fost îngropat.

De când cu îngroparea și până la sādirea butașilor, pământul să fie totdeuna jilav. De mare folos este un așternut de frunziș sau tufe subțirele, cari să scutescă butășii și pământul de uscăciune.

În cursul vegetațiunei butășii se plivesc, se udă bărbătesce și după ce rădăcinile s'ar întărit bine, atunci se scot și se sadesc în ole mai mari, în grădină sau aiurea.

(Va urma.)

Bursa de Viena din 12/24 Iunie 1878.

Metalicele 5%	64 20
Împrumutul naț. 5% (argint)	66 —
Împrumutul de stat din 1860	113 75
Acțiuni de bancă	848 —
Acțiuni de credit	244 —
London	116 95
Argint	102 —
Galbin	5 58
Napoleon d'aur (poli)	9 38
Valuta nouă imperială germană	57 75

Economic.

Sibiu, 21 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.40—9.40; Grâu sēcăreș, fl. 7.20—8.; Sēcără fl. 6.—6.40; Orz fl. 6.; Ovēs fl. 2.90—3.30; Cucuruz fl. 6.10—6.50; Mălăiu fl. 7; Cartofi fl. 3.—3.50; Sēmēntă de cânepă fl. 14—15; Mazere fl. 10; Linte fl. 12.—; Fasole fl. 8.—; Făină fl. 7; Slănină pro 50 chilo fl. 34.; Unsōred e pore fl. 30.—; Sēu brut fl. 17.50; Luminăride sēu pro 50 chilo fl. 30.—; Sēu de luminări fl. 25.—; Săpun fl. 21.—; Fēn pro 50 chilo fl. 0.90—1.10; Cānepă fl. 28—30; Lemne vortose de foc pro metrul cubic fl. 3.20; Spirit pro grad 52¹/₂—75 cr.; pro chilo: carne de vită 36—40 cr.; Carne de vițel 30—36 cr.; Carne de porc 44—48 cr.; ōue, 10 de 20 cr.

Estras din fōia oficială „Budapesti Kōzlöny.”

Licitațiuni: în 8 Iulie și 8 August imobil. lui Ioan Szōts în Cic Sān Mihaiu (tribunal Cic-Sereda); în 22 Iunie și 22 Iulie imobil. lui Geza Donovak în Baia-Mare (jud. cerc.); în 25 Iunie și 30 Iulie imobil. lui Andreiu Mathes și soți în Șarōș (tribunal Elisabetopol).

Unelte și mașini agricole!

Subscrișul recomānda agricultorilor

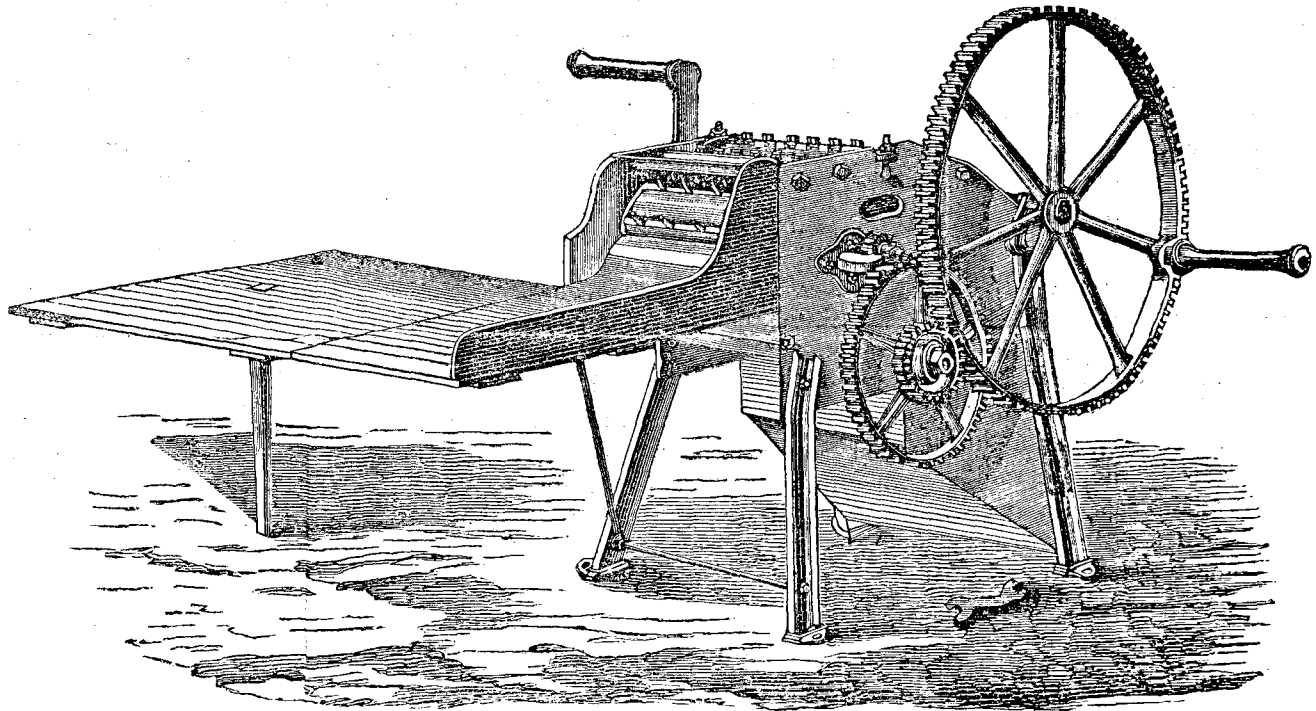
DEPOSITUL ȘI FABRICA

sa de

UNELTE ȘI MAȘINI AGRICOLE,

cuprindend:

mașini de treerat mici și mari; mașini de vēnturat și de cernut de trei feluri, premiate cu 3 medailii; sēmēnatōre de cucuruz (porumb); diverse pluguri de arat și de sāpat; mașini de cosit și secerat; mașini de tăiat nutrețul; cose de ērbă și de holde, după o construcție cu totul nouă; tēscuri de vin; diverse specii de furcōie de oțel americane; tot felul de sape, hārlețe și feruri de plug; oleiu de mașini etc. etc.

Garantie doi ani.

Garantie doi ani.

Obiectele inconvenabile se reprimesc. — Reparaturile se vor efectui în grabă și cu prețuri forte moderate.

Fabrica și depositul de mașini agricole

And. Rieger,

Sibiu, Piața vinului (Weinplatz) Nr. 5.